

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Національного

еколого-натуралістичного центру

/redcrossukraine
REDCROSS.ORG.UA

Коронавірус: профілактика інфікування і поширення

Як знизити ризик інфікування коронавірусом?

Мийте руки з милом (мінімум 20 с) або дезінфекційними засобами із вмістом спирту

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя; відразу викидайте серветку і мийте руки

Тримайтеся на відстані від людей, у яких кашель або підвищена температура

Як захистити інших від інфікування?

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя

Одразу викидайте використану серветку і закривайте кришку смітника

Регулярно мийте руки під час догляду за хворими, а також після кашлю та чхання

Чи варто надягати медичну маску?

Так. Якщо у вас є респіраторні симптоми – кашель, утруднене дихання

Так. Якщо ви надаєте допомогу особам із респіраторними симптомами

Не потрібно, якщо немає респіраторних симптомів

Медичні працівники мають надягати респіратори

Коли використовувати медичну маску

1. Якщо ви здорові, вам потрібно носити маску, тільки якщо ви доглядаєте за людиною з підозрою на інфекцію COVID-19

3. Маски ефективні лише в поєднанні з обробкою рук за допомогою спиртових засобів або миття рук водою з милом

2. Надягайте маску, якщо кашляєте і чхаете

4. Якщо ви носите маску, ви повинні знати, як її правильно використовувати й утилізувати

Як надягати, використовувати, знімати і утилізувати маску

1. Перед тим як надіти маску, вимийте руки із засобом на спиртовій основі або милом

4. Зніміть маску новою, як тільки вона стала вологою, не використовуйте повторно

2. Покрийте рот і ніс маскою і переконайтеся, що між вашими обличчям і маскою не виникає протікання

5. Як знімати маску: не торкайтеся до її зовнішньої поверхні – зніміть маску за гумки; негайно змикайте у закритий контейнер; протріть руки засобом на основі спирту чи мийте з милом

3. Не торкайтеся руками зовнішньої поверхні маски під час її використання; якщо зробили це, протріть руки засобом на основі спирту чи вимийте з милом

Залишайтеся здорові під час подорожі

Уникайте подорожей, якщо у вас гарячка і кашель

Уникайте тісного контакту з людьми, у яких гарячка та кашель

Якщо у вас гарячка, кашель і утруднене дихання, зверніться до лікаря якомога раніше.

Часто знезаражуйте руки засобом на основі спирту або мийте з милом

Не торкайтеся очей, носа чи рота

Якщо вам стає погано під час подорожі, повідомте про це екіпаж та зверніться до лікаря

Їжте тільки добре приготувану їжу

Якщо ви звертаєтесь по медичну допомогу, повідомте лікаря про свої попередні подорожі

Не плывте в громадських місцях

Уникайте тісних контактів із тваринами

Безпека харчових продуктів

Навіть у районах, постраждалих від епідемій, м'ясні продукти можна вживати за умови правильного приготування

Використовуйте різні дошки для подрібнення та ножі для сирого м'яса та вареної їжі

Мийте руки між обробкою сирової та вареної їжі

Джерело: Всесвітня організація охорони здоров'я

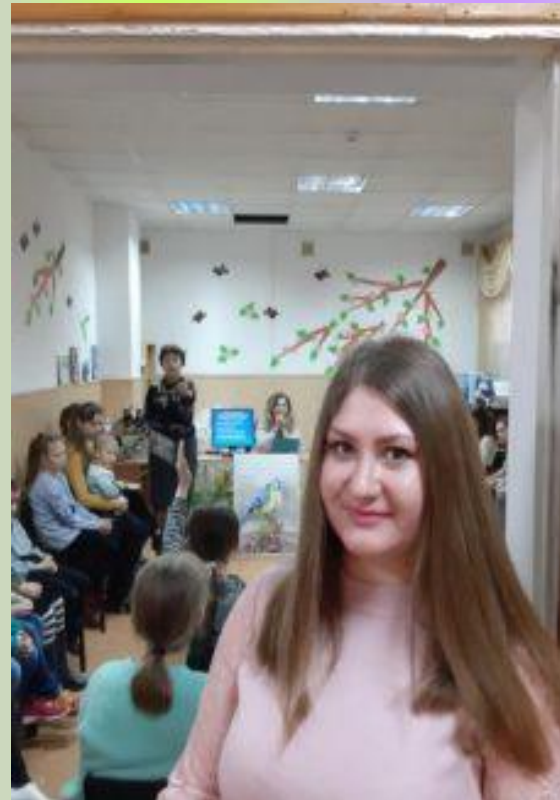
Відбулася природоохоронна акція «День зустрічі птахів»

Педагогічним колективом комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради (директор Вітренко Ельвіра Валентинівна) 28 лютого 2020 року проведено природоохоронну акцію «День зустрічі птахів».

Захід проведено з метою виховання ціннісного ставлення до біологічного різноманіття свого краю, проведення широкої просвітницької роботи по охороні та збереженню орнітофауни.

Для 35 вихованців заходу були проведені екологічні ігри, мастер-класи з виготовлення смаколиків для птахів, веселі екологічні квести.

Діти дізналися про роль птахів у природі, про шляхи їх приваблювання до садів, парків та скверів. Головне – жити в гармонії з природою!

До Всесвітнього дня водних ресурсів проведено екологічний квест для відпочивальників «Едельвейсу»

22 березня – Всесвітній День води. Це унікальна можливість нагадати людству про надзвичайну важливість водних ресурсів для навколишнього середовища і розвитку суспільства. Цей день присвячений охороні малих річок, як головному джерелу питної води в Україні.

Прісна вода є найбільш цінним елементом життя на Землі. Вона вкрай необхідна для задоволення елементарних потреб людини, охорони здоров'я, виробництва продуктів харчування, вироблення електроенергії і, звичайно ж, для підтримки різноманітних екосистем на планеті.

Сьогодні, більш ніж будь-коли, нам необхідно співпрацювати, щоб розумно використовувати воду. Населення планети збільшується та споживає все більше прісної води, проте в багатьох регіонах світу через зміну клімату доступ до води стає обмеженішим. По мірі того, як льодовики відступають, передбачити кількість атмосферних опадів стає все складніше, а повені і засухи набувають все більш критичного характеру. Вкрай важливо розпоряджатися водними ресурсами раціонально, збалансовано задовольняючи різні життєві потреби.

Відділом екології та природоохоронної роботи проведено масово-виховний захід для відпочиваючих „Едельвейсу”, що в селі Домбоки Мукачівського району. Захід проходив з метою усвідомлення вагомого внеску кожної індивідуально дитини щодо економії води, очищення берегів річок від сміття та знання основних правил: якість води визначає не тільки стан здоров'я людини, а й тривалість її життя; все, що відбувається в повітрі та на землі, впливає на якість води; вода – це основа і місце життя для всіх; чиста вода – це здоров'я нації.

В. о. завідувачки відділу екології та природоохоронної роботи Мирослава Копча свою мультимедійну презентацію розділила на дві взаємопов'язані теми: “Без води немає життя” та “Малі річки Закарпаття та їх охорона”. Чому ж необхідно охороняти малі річки? Це необхідно робити тому, що їхній стан є індикатором станів всієї річкової мережі кожної країни. Тому так важливо здійснювати спеціальні комплексні заходи для захисту малих річок від зменшення водності, забруднення та пересихання й спрямовувати їх на ліквідацію негативного впливу антропогенних чинників. Аналізуючи проблеми малих річок виступаюча наголосила, що вони чутливо реагують на вирубку лісів,

розорювання берегів, на випас худоби і птиці у прибережних смугах. Також згубно діють на річки і пестициди, і добрива, що часто безперешкодно змиваються у водні потоки з полів, і різні забруднюючі речовини, що потрапляють у річки з комунальними стоками разом зі стоками промислових виробництв та тваринницьких комплексів.

Жваво і весело, граючись, діти виконували завдання квесту на тему збереження води з цікавими і повчальними зупинками, де закріплювали свої знання. Кожна команда отримала грамоти за I, II, III місця.

Отож, за допомогою гри-квесту, діти не лише змістовно провели свій час відпочинку в таборі, а й дізнались багато цікавого про водні ресурси нашого краю та про неоціненне значення малих річок для існування життя на планеті.

Бережіть ВОДУ та захищайте Малі Річки!

У ЗОЕНЦ підбито підсумки обласного етапу Всеукраїнського фестивалю «В об'єктиві натураліста – 2020»

Щороку проводиться заочний етап Всеукраїнського юнацького фестивалю „В об'єктиві натураліста” з метою формування в них екологічної культури засобами кіно- та фотомистецтва. В конкурсі беруть участь учні загальноосвітніх, позашкільних освітніх закладів Цьогоріч тема фестивалю – „Юннатівському руху України – 95”.

Основним завданням конкурсу є виховання в дітей любові до рідного краю, екологічне та естетичне виховання, пошук нових форм і методів формування в учнів навичок природоохоронної та просвітницької діяльності. Фестиваль проводиться у два етапи: перший – обласний (відбірковий), журі оцінює конкурсні роботи згідно з номінаціями „Кращий відеофільм”, „Кращий відеоролик”, „Кращий слайд-фільм”, „Краща фоторобота”. Найкраща робота

визначається за такими критеріями: відповідність темі фестивалю, повнота її розкриття – 10 балів; власна творча неповторність – 20 балів; актуальність порушеної проблеми – 12 балів; науковий підхід до вирішення порушеної проблеми – 18 балів; пізнавальне та виховне значення роботи – 12 балів; рівень майстерності – 16 балів; якість виконаної роботи – 12 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати учасник – 100 балів.

Нелегким завданням для журі було оцінювати подані конкурсні роботи. Всього надійшло понад 30 робіт з 6 районів: Мукачівського, Виноградівського, Великоберезнянського, Тячівського, Рахівського та Свалявського, а також до конкурсу долучилися вихованці гуртка відеостудії „Дивосвіт” Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. Цікавою і інтригуючою родзинкою стали перегляди відеофільму та відеоролика, де відслідковувалася навчально-виховна та природоохоронна діяльність ЗОЕНЦ-країни юннатії. Відеороботи оживляла участь юннатів у різних екологічних акціях, де радість і щастя випромінювали дитячі погляди при посадці дерев, при дбайливому ставленні до першоцвітів та мешканців вольтерів і кутка живої природи: козульки, павичів, кроликів, птахів.

Аналізуючи надіслані роботи, компетентне журі зазначило, що не всі відповідають вимогам фестивалю. Інколи складалося враження, що учасники не читали його Положення. Крім того, автори не враховували специфіку номінацій, приміром, якщо номінація „Кращий відеофільм” або ж „Кращий відеоролик”, то

такі роботи мають ґрунтуватись на відео, а не на фото. Також мало переважати оригінальне фільмування, проте найчастіше роботи склались на 90 відсотків з інтернетмереж, що недопустимо.

Щодо слайд-фільмів, то хотілося б, щоб це були не просто презентації, а цілісний озвучений слайд-продукт, змонтований із якісних фото.

За підсумками журі першість в обласному етапі Фестивалю вибороли такі роботи:

В номінації „Кращий відеофільм”:

I місце – „ЗОЕНЦ – країна юннатії”, автор Бізіля Емілія, Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, керівник Бокій Людмила Іванівна;

В номінації „Кращий слайд-фільм”:

I місце – „Чарівний світ для багатьох поколінь”, автор Сусік Максим, Виноградівська ЗОШ I-III ступенів №8, керівник Сусік Іван Іванович;

В номінації „Кращий відеоролик”:

I місце – „ЗОЕНЦ – куточок живої природи”, автор Бізіля Софія, Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, керівник Бокій Людмила Іванівна;

В номінації „Краща фоторобота”:

I місце – „Посади своє деревце”, Цубера Іван, Краснянська ЗОШ I-III ступенів, Тячівський РайЕНЦ, керівник Ферима Аліна Іванівна.

Переможці поїдуть представляти Закарпаття до міста Київ на фінальний етап всеукраїнського юнацького фестивалю „В об’єктиві натураліста – 2020”.

Колектив ЗОЕНЦ вітає переможців з досягнутими успіхами. Так тримати!

Обласна виставка-конкурс «Природа і фантазія»

З 04 до 10 березня 2020 року на базі комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» проведена обласна виставка-конкурс «Природа і фантазія».

Виставка-конкурс пройшла за номінаціями:

- композиції з сухоцвітів та штучних квітів, плодів, насіння, шишок;
- картини з сухоцвітів та штучних квітів, плодів, насіння, шишок;
- вироби з бісеру (квіти, композиції);
- коренепластика (вироби з гілок, коріння);
- токарство та різьблення (вироби з дерева);
- витинанки;
- художнє плетіння (вироби з лози, рогами, соломи);
- писанкарство.

На виставку-конкурс подано понад триста п'ятдесят робіт школярів закладів загальної середньої та позашкільної освіти із 14 районів, 9 ОТГ та 7 міст області.

Роботи талановитих юних майстрів оцінювало журі у складі: А.Кийка, директора НПП «Північне Полілля»; М.Лазорко, викладача кафедри природничо-математичної освіти Львівського ОІППО; З.Слівінської, завідувача відділу Львівського МДЕНЦ; М.Кошіль, заступника директора з навчально-методичної роботи та О.Корнацької, методиста Львівського ОЦЕНТУМ.

Подані на виставку-конкурс експонати від Буського, Гордоцького, Жовківського, Пустомитівського, Сокальського районів та м. Стрия вирізнялися різноманітністю сюжетів,

креативністю, високою майстерністю та оригінальністю виконання, відображенням місцевого колориту, народних традицій.

Відвідувачів та журі учасники виставки-конкурсу потішили неординарними, різноманітними ідеями створення композицій, технікою виконання, барвистістю і безпосередністю дитячого сприйняття світу, показали творчий підхід школярів і вихованців закладів загальної середньої та позашкільної освіти до виготовлення виробів.

Якщо поглянути на світ очима дітей, він видається бурхливим потоком цікавих творчих ідей, знахідок, фантазій та мрій. Кожна дитяча робота легка, світла й справді унікальна своєю несхожістю, адже дитина завжди передає те, що бачить, а бачить вона барвисте життя. Можливо саме тому дитячі роботи на виставці випромінювали щирість, любов і святковість.

Відбувся II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу «Земля – наш спільний дім» колективів екологічної просвіти (агітбригад) Херсонської області

10 березня 2020 року відбувся II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу «Земля – наш спільний дім» колективів екологічної просвіти (агітбригад) Херсонської області на базі Херсонського державного технічного університету за підтримки фізико-технічного ліцею Херсонської міської ради.

Конкурс проводиться щорічно з метою активізації екологічного руху в області, формування екологічної культури учнівської молоді, привернення уваги влади, громадських та державних організацій до екологічних проблем, підвищення рівня еколого-просвітницької та природоохоронної діяльності учнівських колективів екологічної просвіти загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів. Програмою Конкурсу було передбачено презентація еколого-просвітницької й природоохоронної діяльності та конкурсні творчі виступи колективів. Кожного року команди юних екологів – агітаторів та пропагандистів екологічного руху показують свою ерудицію, акторську майстерність та найголовніше – небайдужість до екологічних проблем сьогодення.

84 юнната з 6 районів Херсонської області та міста Херсона зібралося на обласний етап Всеукраїнського конкурсу, щоб розповісти історію юннатівського руху України та Херсонщини, підняти проблему збереження природного середовища, поговорити про довкілля, чудову природу нашої Батьківщини під гаслом «Країні юннатії – 95!».

Чотирнадцять колективів з Білозерського, Голопристанського, Скадовського, Каланчацького, Чаплинського районів та міста Херсона демонстрували свою акторську майстерність. Кожен колектив підійшов до виступу творчо.

На урочистому відкритті учасників та гостей привітали і побажали вдалих виступів: директор комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради Вітренко Ельвіра Валентинівна та заступник директора Херсонського фізико – технічного ліцею Херсонської міської ради Растьогін Михаїл Юрійович.

Дуже цікавий й неочікуваний виявився виступ дітей інклюзивного лялькового театру при комунальному закладу «Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олесь Гончара» Херсонської обласної ради з виставою : «Лісова пісня на

новий лад» не залишив байдужим присутніх, як дорослих так і здобувачів освіти. Режисер вистави – мама особливої дитини Наталя Гайдай.

Журі у складі: головуючої – заступника директора з творчих питань Херсонського обласного музично – драматичного театру ім. М. Куліша, заслуженого діяча мистецтв України Ірини Корольової; заслуженого працівника культури України, члена Національної спілки театральних діячів України, проректора з соціально – гуманітарної та науково-педагогічної роботи, кандидата філологічних наук, доцента кафедри культурології Сергія Кузнецова; декана факультету рибного господарства та природокористування Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрно-економічного університету» кандидата біологічних наук Павла Бойко; директора КЗ ЦЕНТУМ ХОР Ельвіри Вітренко; заступника директора Херсонського фізико – технічного ліцею Херсонської міської ради, кандидата педагогічних наук Михаїла Растьогіна; викладача предметно-циклової комісії видовищно-театралізованих заходів Херсонського училища культури Карена Маїляна та завідувача методичним відділом КЗ ЦЕНТУМ ХОР Тетяни Мудрак по критеріям оцінювання, згідно Положення про Конкурс, підвело підсумки виступів команд.

За результатами презентації та творчого конкурсного виступу за висновками компетентного журі переможцями стали:

- I місце – агітколектив «Зелена лінія» (керівник Олійникова О.О.) Херсонської спеціалізованої школи I- III ст. №57 з поглибленим вивченням іноземних мов Херсонської міської ради;
- II місце – агітколектив «Еко-лайф» (керівники Парасків К.В., Процько Л.В.) Опорний заклад «Чаплінська спеціалізована школа I – III ст. Чаплінської селищної ради»;

• III місце – агітколектив «Апельсін» (керівник Надточій Т.І.) Комишанської загальноосвітньої школи I-II ст. № 26 Херсонської міської ради м. Херсон.

Вітаємо переможців та дякуємо всім учасникам за цікаві виступи та небайдужість до проблем екології і охорони природи.

Дякуємо за особисту підтримку заходу директорові Херсонського фізико – технічного ліцею Херсонської міської ради Миколі Івановичу Бабенко та Віктору Братану за фотографічне оформлення заходу.

Проведено обласний семінар-практикум «Пермакультура теплих грядок»

На базі комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради спільно з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді створено лабораторію агроєкологічних досліджень (ЛАД). Це науково-дослідний підрозділ, що діє на громадських засадах у структурі науково-методичного забезпечення інноваційної освітньої діяльності та поглибленої науково-дослідної підготовки педагогів області до проведення агроєкологічних досліджень. Метою діяльності ЛАД є переведення діяльності закладів освіти в інноваційний режим розвитку засобами апробації, впровадження та популяризації агроєкологічних досліджень в освітній процес закладів освіти на основі зв'язку педагогічної науки з агроєкологією.

Лабораторія агроєкологічних досліджень у 2020 році запроваджує «Школу органічного землеробства», якою буде проведено 4 модулі навчання у формі науково-практичних і методичних конференцій, методологічних і практичних семінарів, педагогічних читань і форумів, презентаційних лекцій, навчальних і виховних занять з агроєкології.

11 березня 2020 року на базі комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради був проведений обласний семінар-практикум «Пермакультура теплих грядок». В семінарі взяв участь Володимир РОЗУМ, автор теплих грядок, який має п'ять діючих патентів, член клубу органічного землеробства з Тернопільщини, професійний садівник.

В заході взяли участь 20 педагогів закладів загальної середньої та позашкільної освіти Березнівського, Володимирецького, Гоцанського, Дубровицького, Здолбунівського, Корецького, Рівненського, Рокитнівського, Сарненського районів та міста Рівного. До участі в семінарі долучилися педагоги закладів освіти об'єднаних територіальних громад: Бабинської та Бугринської сільських рад Гоцанського району, Боремельської сільської ради Демидівського району, Привільненської сільської ради Дубенського району, Малолюбашанської сільської ради Костопільського району, Шпанівської сільської ради Рівненського району та Клесівської селищної ради Сарненського району.

БОБРОВСЬКА Валентина, завідувач відділу біології та валеології комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради розповіла про розвиток органічного землеробства в Україні та про залучення вчителів біології, екології та керівників гуртків еколого-натуралістичного напрямку до вирішення агроекологічних проблем на регіональному рівні.

РОЗУМ Володимир виступив з доповіддю «Особливості застосування новітніх перспективних розробок і технологій на теплих грядках Розума». Доповідач розповів про особливості закладання теплих грядок та використання ЕМ-препаратів для прискорення ферментації органічних залишків. Друга тема, яку висвітлив доповідач — «Бентоніт – природний глинистий мінерал. Властивості та застосування бентоніту». Він поділився з учасниками семінару методикою внесення бентоніту у теплі грядки.

КАРБУШЕВ Юрій, керівник клубу органічного землеробства міста Рівне, у своїй доповіді розповів про діяльність клубу та про використання біопрепаратів при закладанні теплих грядок Розума. Ці технології призводять до активізації природних біологічних процесів у ґрунті, відновлення балансу поживних речовин, також нормалізується робота живих організмів, відбувається приріст гумусу і, як результат, — підвищення врожайності сільськогосподарських культур.

Після теоретичного блоку був проведений практикум, на якому РОЗУМ Володимир показав методику закладання теплих грядок, внесення органічних залишків та бентоніту для утримання

вологи у теплих грядках. Під час круглого столу учасники обмінялись враженнями, обговорили перспективи подальшої співпраці. Всі учасники отримали сертифікати.

VII Всеукраїнський турнір юних натуралістів

Національний еколого-натуралістичний центр за підтримки компанії з 10 по 12 березня 2020 р. провів VII Всеукраїнський турнір юних натуралістів з метою пошуку і підтримки талановитої молоді, розвитку творчих здібностей учнів 8-11 класів, які виявляють стійкий інтерес до занять наукою, підготовки їх до участі у всеукраїнських та міжнародних інтелектуальних змаганнях для старших школярів.

В очному фінальному етапі Турніру взяли участь 9 команд, які представляли Вінницьку, Дніпропетровську, Житомирську, Сумську, Харківську, Херсонську та Хмельницьку області.

Перемогу в турнірі виборола команда ХФТЛ Херсонського фізико-технічного ліцею Херсонської міської ради.

II місце посіла команда КОН-ТіКі Конотопської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10 Конотопської міської

ради Сумської області. III місце – команда Гринвіч Вінницької обласної станції юних натуралістів.

А також призами ТОВ «УкрХімАналіз» відзначене IV призове місце, яке посіла команда «Маківка» Томаківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Томаківської селищної ради Дніпропетровської області.

ТОВ «УкрХімАналіз» багаторічний партнер турніру. Особисто опікується створенням призового фонду турніру Чеканов Максим Олександрович, директор з розвитку бізнесу компанії, старший науковий співробітник відділу біомедичної хімії Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, кандидат хімічних наук.

«Метелики – німий шедевр природи»

З лютого по березень 2020 року комунальним закладом «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради (директор Ельвіра Вітренко) проводився обласний етап Міжнародного екологічного конкурсу за темою: «Метелики – німий шедевр природи».

Конкурс проводиться з метою розвитку екологічного мислення підростаючого покоління, запрошувались здобувачі освіти I-VIII класів закладів загальної середньої освіти.

На Конкурс представлено роботи з Білозерського, Генічеського, Голопристанського, Горностаївського, Іванівського, Каховського, Каланчацького, Олешківського районів та міст Скадовська, Голої Пристані, Нової Каховки та Херсона.

Журі обласного етапу Конкурсу розглянуло роботи від 156 учасників за 8 номінаціями: «Якби не було метеликів, то поети їх вигадали би» – 17 робіт; «Одягнена метеликом» – 16 робіт; «Екологічна сумка з мотивом метелика» – 28 робіт; «Хай метелик на хвилинку сяде на віконці» – 3 роботи; «Танок метелика над

весняною лукою» – 44 роботи; «Симетрія та романтизм у метелику зачаровані» – 28 робіт; «Метелик – ефемерна краса» – 20 робіт; «Один день з життя метелика». На жаль, жодної роботи не було надано за номінацією «Один день з життя метелика».

Всі учасники обласного етапу Міжнародного екологічного конкурсу продемонстрували творчу активність, оригінальність, небайдужість до витвору природи – метеликів та усвідомлення необхідності їх охорони та збереження.

Подані роботи оцінювалися за критеріями: відповідність умовам Конкурсу, загальне враження від роботи, ідея роботи, техніка виконання, якість виконання, новизна, оригінальність.

63 роботи, які зайняли перші місця у номінаціях, направлено до Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді України (директор Володимир Вербицький) для участі у Всеукраїнському етапі. Зі Каховського району – 22 роботи, Білозерського – 8, Іванівського – 7 робіт, Генічеського, Голопристанського по 5 робіт, Горностаївського, Олешківського, м. Скадовськ, м. Нова Каховка, КЗ «ЦЕНТУМ» ХОР – по 3 роботи, Каланчацького району – 1 робота.

Дистанційне навчання вихованців у період карантину

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді перейшов на дистанційну форму занять з гуртківцями

Відповідно до рішень Кабінету міністрів України про запровадження карантину в державі через корона вірус, Київської міської державної адміністрації щодо введення карантинних заходів та тимчасових обмежень на проведення освітнього процесу в закладах загальної та вищої освіти, дитячих садочках, мистецьких, спортивних школах тощо, запровадження обмежень на проведення масових заходів у столиці, адміністрацією Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді прийняте рішення про перехід на дистанційну форму занять з гуртківцями на період дії обмежень. Лекційні матеріали, теоретичні і практичні завдання, презентації, відеофрагменти викладатимуться в рубриці “Освіта online” лівого сайдбару (лівій бічній колонці) з посиланням на сторінку “Дистанційні заняття з гуртківцями”. Також перенесені організаційно-масові заходи, які були заплановані на березень-квітень 2020 року (листи НЕНЦ:

№ 83 від 11.03.2020 р. <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/2020-03-11.pdf>,

№88 від 16.03.2020 р. <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/2020-03-88.pdf>,

№90 від 20.03.2020 р. <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/2020-04-90.pdf>).

Дистанційна екологічна школа Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру

Друзі, зустрічайте корисну рубрику на час карантину!!! Щодня ви отримаєте порцію корисних знань про екологію і не тільки! **БУДЬТЕ ЗДОРОВІ ТА ОБІЗНАНІ!!!**

День 1 – Дистанційна екологічна школа. День 1

День 2 – Привіт, друзі! Сьогодні ознайомимось з корисними порадами щодо підгодівлі птахів; вивчимо бактерії та віруси; дізнаємося про готелі для тварин та як допомогти бездомним тваринам; а також, зрозуміємо як все ж таки правильно відпочивати і головне з користю! Дистанційна екологічна школа. День 2

День 3 – Всім привіт! Сьогодні у нас не менш цікавий день, адже ми дізнаємося все про чудові орхідеї і навчимося за ними доглядати; згадаємо які бувають первоцвіти і чому їх потрібно берегти; спробуємо навчитися виражати сценічні емоції; а також, постараємося скласти свій режим дня, який є надзвичайно важливим, особливо під час карантину. Дистанційна екологічна школа. День 3

День 4 – Друзі, привіт! Сьогодні поговоримо про користь та шкоду народної медицини; про пташок і хто з них які “будує” гнізда; про догляд за кімнатними рослинами. Познайомимось з доісторичними ссавцями і птахами, а також дізнаємось, що таке колірний спектр; як дарувати подарунки і спробуємо власноруч зробити ляльку-мотанку. Дистанційна екологічна школа. День 4

День 5 – Дистанційна екологічна школа. День 5

День 6 – ДРУЗІ, ПРИВІТ!!!

Сьогодні ми згадаємо про доісторичних рептилій, що колись давно населяли нашу планету, ознайомимось з історією виникнення гончарства, чарівним світом мистецтва пап'є-маше і помандруємо світом диких тварин. Дистанційна екологічна школа. День 6

День 7 – Друзі, зберігаємо спокій і вчимося далі!

Сьогодні в ефірі:

- емоції у тварин;
- значення домашніх тварин у житті людини;
- зникаючі тварини нашого краю;
- як навчитися правильно їздити верхи;
- які бувають породи котів;
- корисні комахи та комахи-шкідники. Дистанційна екологічна школа. День 7

День 8 – Привіт, привіт!

Давайте глянемо що у нас тут сьогодні новенького?

Чи чули ви коли-небудь про неймовірні подорожі котів?

Чи знаєте як розпізнати свійських і диких тварин?

А коней хоч раз в житті годували?

Ні?! Тоді вам з нами буде цікаво! Дистанційна екологічна школа.

День 8

Підготовка вихованців НЕНЦ до ювілейної травневої конференції в Астрономічній обсерваторії

У зв'язку з карантинном вихованці гуртка Астрономії НЕНЦ мають гарну нагоду попрацювати над своїми роботами, тезами, презентаціями до ювілейної травневої конференції в Астрономічній обсерваторії Київського університету (КАО). Цього року обсерваторії виповнюється 175 років, вік поважний, тож на конференцію прийдуть відомі астрономи України і світу.

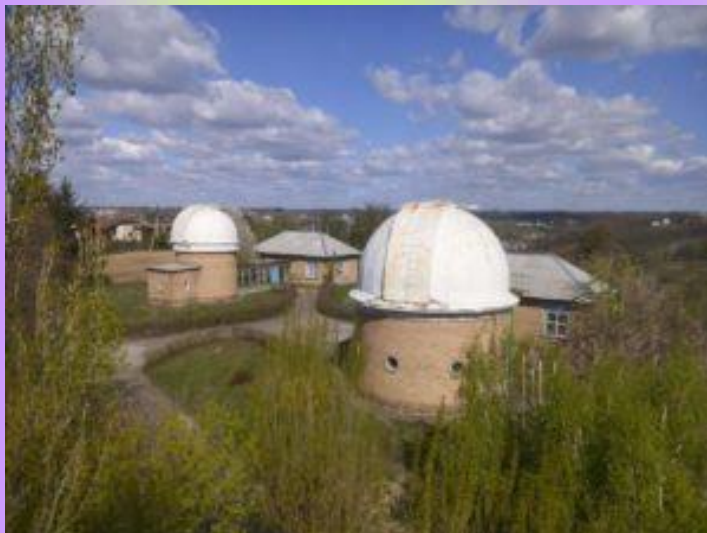
Гурток астрономії НЕНЦ активно співпрацює з КАО, оскільки спостережна станція в Лісниках є основною базою для проведення учнями систематичних наукових спостережень різних об'єктів зоряного неба: комет, астероїдів, змінних зірок, квазарів. Керівник секції – Баранський Олександр Ростиславович працює індивідуально з кожним учнем в консультаційному онлайн режимі.

В тезах, які будуть представлені на конференції, юним науковцям необхідно викласти основні результати досліджень, завершити фотометричне опрацювання всіх результатів (є нові спостереження за зиму, частина ще не опрацьована з минулих років, також є можливість завантажувати онлайн знімки неба від інших обсерваторій). Важливо ще й ще раз перевірити результати на достовірність, опрацювати матеріали останніх публікацій у світі за тематикою досліджень.

На конференції учні секції представлятимуть свої результати досліджень перед маститими науковцями. Зробити це треба якнайкраще, тож попереду ще багато роботи, приємних хвилювань і вражень.

Зрештою, епідеміологічна ситуація в країні це час, коли можна “з головою поринути” в тонкощі наукових досліджень. Наприклад, знаменитий фізик І. Ньютон відкрив закон Всесвітнього тяжіння, коли в Лондоні панувала чума і він виїхав за місто, де ніщо не заважало генію творити.

Публікація в «The Astronomer»

Вихованець гуртка Астрономії НЕНЦ Соколюк Олексій (разом з науковим керівником Баранським О.Р.) отримав серію спостережень змінних зірок, які опубліковано в березневому номері журналу “The Astronomer” Британської Астрономічної Асоціації. Серед об’єктів спостережень найбільш цікавою є змінна зоря альфа Оріона – червоний надгігант на пізньому етапі еволюції. За розрахунками астрофізиків, ця зоря практично використала все своє термоядерне паливо і незабаром вибухне, скидаючи в космічний простір зовнішню атмосферу, тоді як речовина в надрах зорі сколапсує в чорну діру або нейтронну зорю. Вибух наднової дасть вченим унікальну можливість ретельно вивчити це явище, а жителі Землі зможуть насолодитися фантастичним видовищем – дуже яскравої зорі, яку можна буде спостерігати і в день.

Додатково про можливий спалах цієї зорі можна прочитати перейшовши за посиланням

<https://www.bbc.com/ukrainian/news-51269086>

Година, щоб почати зміни

Наближається Година Землі – найбільша світова ініціатива на підтримку Планети. Цього року вона припадає на 28 березня і цей час ми проведемо вдома. Адже центром нашої уваги завжди є збереження життя – власного та наших близьких. І це – найбільш природна риса кожної живої істоти на планеті.

У Годину Землі – з 20:30 до 21:30 – ми, за традицією, символічно вимкнемо зайве освітлення та електроприлади. Однак ключовим для цієї години є те, що це час для усвідомлення подій навколо нас – без зайвих подразників та метушні. Це час згадати, що всі ми – діти цієї неймовірної Планети. Це імпульс для розвитку, освіти та осмислення звичок – власних, родини, компанії та цілої країни – заради життя в гармонії з природою.

28 березня будьте з нами та мільйонами людей світу! І будьте вдома!

Стратегія НЕНЦ на період карантину

У зв'язку із запровадженням в Україні режиму надзвичайної ситуації, продовження карантинних заходів до 24 квітня та зважаючи на непереборні обставини, спричинені поширенням епідемії вірусу COVID-19, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України прийняв рішення щодо відтермінування (перереформування) організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю, семінарів-практикумів для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти, попередньо запланованих на березень-травень 2020 року.

Переведено на дистанційну форму проведення:

– Всеукраїнський юнацький фестиваль «В об'єктиві натураліста 2020», який раніше був запланований на 24 – 27

березня 2020 року (лист НЕНЦ від 25 лютого 2020 р. № 69) і потім перенесений на червень (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83);

– Всеукраїнський конкурс з квітникарства та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна», який раніше був запланований на 12 – 15 травня 2020 року (лист НЕНЦ від 06 березня 2020 р. № 79);

– весняна сесія у Природничій школі учнівської молоді », яка раніше була запланована на 16 – 20 березня 2020 року і потім перенесена на 13-16 квітня (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83).

– очний тур фінального етапу Всеукраїнського конкурсу «Юний селекціонер і генетик», який раніше був запланований на 17-20 березня і перенесений на 13-16 квітня 2020 року (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83);

– Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників, керівників закладів позашкільної освіти, які раніше були заплановані на 16 – 20 березня 2020 року (лист НЕНЦ від 19 грудня 2019 р. № 381) і потім перенесені на 13-17 квітня (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83);

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Відтворимо ліси разом», яку раніше було заплановано на 19 – 20 березня 2020 року (лист НЕНЦ від 16 грудня 2019 р. № 377) і потім перенесена на 22-23 квітня (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83) проводитиметься у вигляді он-лайн конференції.

Щодо строків та механізмів проведення вищезазначених заходів учасники у кожному конкретному випадку будуть поінформовані окремо.

Перенесено на вересень-жовтень 2020 року:

– Всеукраїнський конкурс «Земля – наш спільний дім», який раніше був запланований на 06-09 квітня (лист НЕНЦ від 27 лютого 2020 р. № 71) і потім перенесений на 18-21 травня ц.р. (лист НЕНЦ від 20 березня 2020 р. № 90);

– II етап Всеукраїнського екологічного конкурсу наукових проектів з охорони довкілля «DreamECO 2020», який раніше був запланований на 10 – 13 квітня 2020 року (лист НЕНЦ від 13 лютого 2020 р. № 52) і потім перенесений на 15-16 травня (лист НЕНЦ від 16 березня 2020 р. № 88);

– тренінг “Школа виховника”, який раніше був запланований на 19 березня 2020 року (лист НЕНЦ від 25 лютого 2020 р. № 66) і потім перенесений на 16 квітня (лист НЕНЦ від 11 березня 2020 р. № 83);

– Всеукраїнський конкурс винахідницьких і раціоналізаторських проектів еколого-натуралістичного напрямку (вікова категорія 12-15 років), який раніше був запланований на 12-15 травня (лист НЕНЦ № 89 від 16.03.2020 р.);

– Всеукраїнський конкурс дослідницько-експериментальних робіт з природознавства «Юний дослідник».

Організацію оздоровчих та відпочинкових змін на базі державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» (для учасникам Всеукраїнського форуму юних натуралістів) та державного підприємства „Український дитячий центр «Молода гвардія»” (для учасників Всеукраїнського форуму юних екологів України) поки що призупинено.

Строки проведення заочних організаційно-масових заходів залишаються без змін.

Просимо відкоригувати місцеве планування відповідно до вищезазначених змін у проведенні організаційно-масових заходів. Всі останні новини на сайті: <https://nenc.gov.ua>.

Анонс **у наступному номері:**

- *Тренінг «Школа виховника»*
- *Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів позашкільної освіти*
- *Всеукраїнська науково-практична конференція «Відтворимо ліси разом»*

Швидко і зручно...

*В будь-якому поштовому відділенні Ви можете передплатити собі, своїм рідним та друзям у подарунок наш науково-художній журнал для дорослих та дітей «Паросток» за передплатним індексом **74561**.*

Журнал виходить щоквартально.

Видання допомагає збагнути таємниці природи, гармонію стосунків людини і довкілля.

Бажаючі можуть надсилати свої статті на електронну адресу: redakciya_parostok_nenc@ukr.net

Детальна інформація на сайті

<https://nenc.gov.ua>

Контакти:

**Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді МОН України**

вул. Вишгородська, 19, м. Київ, 04074

<http://nenc.gov.ua>

nenc@nenc.gov.ua

Директор НЕНЦ — доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії наук вищої освіти України, Голова ГО “Спілка освітян України” **Вербицький**

Володимир Валентинович

тел. (044) 430-02-60

Відповідальний за випуск:

Кацурак Вікторія — методист в/к

тел. (044) 430-22-22

Екологічно-природнича газета
для дітей та юнацтва
"ЮННАТ"

передплатний індекс
98146

статті надсилати на e-mail:
redakciya_parostok_nenc@ukr.net

Резервуйте місце за адресою:
Київ 04074

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України спільно з КЗ Сумської обласної ради — обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

з нагоди святкування 95-річчя юннатівського руху в Україні

проводять Всеукраїнську ювілейну естафету «Стежками юннатівського руху»

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді оголошує проведення

ОЛІМПІАДИ ВИПУСКНОГО ШКІЛЬНОГО ДОСЛІДНИЦТВА

(учнівських дослідницьких проєктів)

Запрошуються учні, віком від **12** до **18** років (**7 – 11** класи), які мають власні завершені дослідницькі проєкти в галузі природничих та аграрних наук

Термін проведення відбіркового етапу з **24** лютого по **20** квітня **2020** р.
Термін проведення фінального етапу з **1** по **30** червня **2020** р.

/redcrossukraine
REDCROSS.ORG.UA

Коронавірус: профілактика інфікування і поширення

Як знизити ризик інфікування коронавірусом?

Мийте руки з милом (мінімум 20 с) або дезінфекційними засобами із вмістом спирту

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя; відразу викидайте серветку і мийте руки

Тримайтеся на відстані від людей, у яких кашель або підвищена температура

Як захистити інших від інфікування?

Під час кашлю та чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя

Одразу викидайте використану серветку і закривайте кришку смітника

Регулярно мийте руки під час догляду за хворими, а також після кашлю та чхання

Чи варто надягати медичну маску?

Так. Якщо у вас є респіраторні симптоми – кашель, утруднене дихання

Так. Якщо ви надаєте допомогу особам із респіраторними симптомами

Не потрібно, якщо немає респіраторних симптомів

Медичні працівники мають надягати респіратори

Коли використовувати медичну маску

1. Якщо ви здорові, вам потрібно носити маску, тільки якщо ви доглядаете за людиною з підозрою на інфекцію COVID-19

3. Маски ефективні лише в поєднанні з обробкою рук за допомогою спиртосмісних засобів або миття рук водою з милом

2. Надягайте маску, якщо кашляєте і чхаете

4. Якщо ви носите маску, ви повинні знати, як її правильно використовувати й утилізувати

Як надягати, використовувати, знімати і утилізувати маску

1. Перед тим як надіти маску, вмийте руки із засобом на спиртовій основі або милом

4. Знімайте маску ласою, не торкаючись її зовнішньої поверхні – зойміть маску за гачок, неглибоко висуньте у захватні кільця, протріть руки засобом на основі спирту чи вмийте з милом

2. Покрийте рот і ніс маскою і перевіряйте, що між вашими обличчям і маскою не виникла прогалина

5. Як знімати маску: не торкайтеся до її зовнішньої поверхні – зойміть маску за гачок, неглибоко висуньте у захватні кільця, протріть руки засобом на основі спирту чи вмийте з милом

3. Не торкайтеся руками зовнішньої поверхні маски під час її використання; якщо зробили це, протріть руки засобом на основі спирту чи вмийте з милом

Залишайтеся здорові під час подорожі

Уникайте подорожей, якщо у вас гарячка і кашель

Уникайте тісного контакту з людьми, у яких гарячка та кашель

Якщо у вас гарячка, кашель і утруднене дихання, зверніться до лікаря якомога раніше.

Часто мийте руки засобом на основі спирту або мийте з милом

Не торкайтеся очей, носа чи рота

Якщо вам стає погано під час подорожі, повідомте про це екіпаж та зверніться до лікаря

Їжте тільки добре приготовану їжу

Якщо ви звертаєтесь по медичну допомогу, повідомте лікаря про свої попередні подорожі

Не плывіть в громадських місцях

Уникайте тісних контактів із тваринами

Безпека харчових продуктів

Використовуйте різні дошки для подрібнення та нарізки для сирого м'яса та вареної їжі

Мийте руки між обробкою сирого та вареної їжі

Навіть у районах, постраждалих від епідемій, м'ясні продукти можна вживати за умови правильного приготування

Джерело: Всесвітня організація охорони здоров'я